

Kmečka strojna skupnost Savlje-Kleče, združenje

STARA HIŠNA IMENA

v vaseh Kleče, Savlje in na Ježici

Prvi del

**STARA
HIŠNA
IMENA**

STARA HIŠNA IMENA - V VASEH KLEČE, SAVLJE IN NA JEŽICI: PRVI DEL

IZDALA IN ZALOŽILA: KMEČKA STROJNA SKUPNOST SAVLJE-KLEČE, ZDRUŽENJE
IZDANO: LJUBLJANA, 2024
ZANJ: PREDSEDNIK ZVONE MILKOVIČ
BESEDILO: KANCIJAN ZATLER, ANA ŠEŠEK
UREDIL IN OBLIKOVAL: KANCIJAN ZATLER
NAKLADA: 200 KOS
TISK: AERO PRINT D.O.O.
FOTOGRAFIJE: KANCIJAN ZATLER,
ARHIV POSAVSKEGA ŠTEHVANJA,
ARHIVI VAŠKIH DRUŽIN.

Publikacija je bila izdana s pomočjo javnih sredstev mestne občine Ljubljana.

Zahvaljujemo se vsem vaščanom Kleč, Savelj in Ježice, ki so pomagali pri odkrivanju zgodovinskih podatkov.

Hišna imena, opisi in zgodbe o izvoru imena so podali domačini osebno glede na svoje spomine, zato ni popolnoma zagotovito, da vse zapisane razlage držijo. Izdajatelj ne jamči za pravilnost hišnih imen in morebitne tiskarske napake.

VIRI:

ATLAS OKOLJA [Internet]. Agencija RS za okolje. [citirano 1.10.2022]. Dostopno na: <http://gis.arso.gov.si/atlasokolja/>.

GEONAMES: Europe in the XVIII. century [Internet]. Österreichischer Städteatlas. [citirano 1. 10. 2022]. Dostopno na: <https://maps.arcanum.com/en/>.

Klemen M., Čemažar M. MOJE KLEČE MOJE SAVLJE. Ljubljana: Samozaložba; 2016.

Klinar K., Železnikar U. Hišna imena v krajevni skupnosti Bled: Kako se pri vas reče?. Občina Bled; 2013.

Ramovš M. Hišna imena v vaseh Ježica, Savlje, Kleče, Mala vas in Stožice. Traditiones (Ljubljana) letnik 28, številka 1. Slovenska akademija znanosti in umetnosti; 1999.

Ljubljanska kresija, SI AS 176/L [Internet]. Franciscejski kataster za Kranjsko, 1823-1869. [citirano 1. 10. 2022]. Dostopno na: https://vac.sjas.gov.si/vac/search/details?id=223769&fbclid=IwAR3v7NCu391YDNEI-PTBigCnvZK_3Hycs7EdokbzLPb-PzTtxtMw8n35oYo#.

SLOVENSKA HIŠNA IMENA [Internet]. 2022. [citirano 1. 10. 2022]. Dostopno na: https://www.hisnaimena.si/o_imenih/.

ZRC SAZU Zgodovinski inštitut Milka Kosa [Internet]. 2015-2022, IISN: 2536-1848. [citirano 1. 10. 2022]. Dostopno na: <https://topografija.zrc-sazu.si/>.

kazalo

NAGOVOR	1
UVOD	3
NEKAJ O IMENIH VASI	4
IMENA VASI SKOZI ZGODOVINO	7
IZVOR HIŠNIH IMEN	8
OBMOČJE RAZISKAVE	9
IMENA: KLEČE ZAHOD	11
IMENA: KLEČE VZHOD	12
IMENA: SAVLJE ZAHOD	13
IMENA: SAVLJE CENTER	14
IMENA: SAVLJE JUG	15
IMENA: SAVLJE SEVER	15
IMENA: SAVLJE VZHOD	16
IMENA: JEŽICA	16
SEZNAM HIŠNIH IMEN - KLEČE	17
SEZNAM HIŠNIH IMEN - SAVLJE	19
SEZNAM HIŠNIH IMEN - JEŽICA	21
KOLESARSKA DIRKA	23
DOMAČIJE NEKDAJ IN DANES	23
ZAKLJUČEK	56

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

811.163.6'373.23(497.4)Ljubljana)

ZATLER, Kancijan

Stara hišna imena : v vaseh Kleče, Savlje in na Ježici / [besedilo Kancijan Zatler, Ana Šešek ; fotografije Kancijan Zatler, arhiv posavskega štehanja, arhivi vaških družin]. - Savlje : Kmečka strojna skupnost Savlje-Kleče, združenje, 2024

ISBN 978-961-96554-0-5 (zv. 1)
COBISS.SI-ID 183322627

nagovor

Spoštovani bralci brošure Stara hišna imena na področju Savelj, Kleč in Ježice.

Potrebo po raziskavi hišnih imen na področju Ljubljanskega Posavja smo v Kmečki strojni skupnosti Savlje-Kleče, Združenje za vasi Ljubljanskega podeželja v treh vaseh; Savljah, Klečah in na Ježici omenjali že kar nekaj let nazaj – a so nam omejena sredstva v društvu vedno narekovala, da zadevo odložimo.

Ko je Mestna občina Ljubljana, Oddelek za varstvo okolja, Odsek za razvoj podeželja, pripravila razpis leta 2022 na to temo, smo se nemudoma prijaviли na razpis in uspeli pridobiti sredstva, ki so pomagala izvesti ta zahteven projekt. Ob tej priliki se zahvaljujemo Mestni občini Ljubljana pristojnemu oddelku in odseku.

Hišna imena označujejo domače hiše in pripadajoče posesti ter predvsem ljudi, ki v teh hišah živijo. Domača imena so nastala iz potrebe po lažjem ločevanju domačinov med seboj in so se obdržala kljub menjavi lastnikov in njihovih priimkov. Danes z opuščanjem kmetij in zamiranjem kmečkega načina življenja, predvsem v vaseh Ljubljanskega Posavja, hišna imena izginjajo iz vsakdanjega govora; mnoga imena poznajo le še starejši. Nastala brošura je prilika za mlajšo generacijo, da spozna, uporablja in ohranja hišna imena kot nesnovno kulturno dediščino.

Hišna imena spadajo med zemljepisna imena ter poimenujejo naseljeno ali nenaseljeno hišo s hišno številko v vasi ali delu vasi, ne pa tudi gospodarska poslopja.

Hišna imena so že od nekdaj pomembna za razpoznavanje hiš in ljudi na vasi, saj označujejo najmanjšo naselitveno enoto, to je posest ali bivanjski prostor. Pomembna so bila zlasti v časih, ko še ni bilo zemljiških knjig. Ime se je držalo hiše in posestva, čeprav so se lastniki menjavali. Hišna imena so bila tudi osnova družinskih imen, imen naselij in vasi, zato so dragocen del kulturne dediščine, zgodovine kraja in ljudi.

Stara hišna imena so del identitete slovenskega podeželja. Nekdaj je vsaka hiša nosila staro hišno ime, po katerem so se ljudje med seboj prepoznavali. Gre za edinstven pojav nesnovne kulturne dediščine.

Ker gre le za prvi del zbiranja hišnih imen v omenjenih vaseh Ljubljanskega podeželja, upamo, da bomo s projektom nadaljevali tudi v bodoče.

Zahvaljujem se vsem, ki so kakor koli prispevali k zbiranju, obdelavi in nastajanju brošure vezane na hišna imena. Ker gre za začetek zbiranja podatkov na območju Mestne občine Ljubljana, računamo, da bo le ta prepoznala pomembnost ohranjanja kulturne dediščine in z objavo razpisov spodbujala društva za prijave k razpisom in tako bistveno pripomogla k ohranjanju dediščine na podeželju MOL.

**Predsednik Kmečke strojne skupnosti Savlje–Kleče, Združenje
Zvonko Milković**

uvod

Stara imena domačij imajo pomembno vlogo pri ohranjanju kulturne dediščine slovenskih vasi. Tako kot se danes družine prepoznajo po priimku, se je včasih vaše domačije poznalo po hišnih imenih.

Za pomoč pri iskanju zgodovinskega poimenovanja hišnih imen domačij je najprej služil pregled Franciscejskega katastra iz leta 1826, kjer so grafično prikazane in oštevilčene domačije tistega časa. Sledenje tem označbam v seznamu stavbnih parcel je pripeljalo do novih podatkov, saj so v slednjem za vsako hišo vpisani ime, priimek, prebivališče in rod lastnika posesti. S temi podatki je dogajanje iz roda v rod do danes lažje in bolje predstavljivo. Nekaj desetletij kasneje, leta 1868, se je pojavil t. i. reambulančni kataster, v katerem je zemljevid današnjega območja Ježice, Savelj in Kleč precej bolj podoben današnjemu.

V publikaciji so zbrana nekatera stara hišna imena domačij, ki sežejo v čas vse do 19. stoletja. Kljub temu, da nekatere hiše ne obstajajo več, so v publikaciji njihova imena vseeno zavedena, še posebej v primeru njihovega posebnega zgodovinskega pomena. Podatki so bili zbrani in preverjeni s pomočjo nekaterih lastnikov hiš in vaščanov Kleč, Savelj in Ježice. Po večini se s starimi imeni označuje večje, vsaj lokalno dobro poznane domačije. Takratni prebivalci vseh treh vasi so se medsebojno dobro poznali, kot tudi velja za sodobnejšo generacijo, ki stara hišna imena pozna in ponekod tudi še vedno uporablja.

Hišna imena so ostala enaka kljub zamenjavi generacij oz. lastnikov posesti in posledično njihovih priimkov. Danes se takšna imena nekoliko opušča; po večini jih poznajo le še starejši občani Kleč, Savelj in Ježice. Ravno zato je toliko bolj pomembno, da se ta

imena z večstoletno tradicijo ohranja in širši sodobni publiki predstavi njihovo pravo vrednost, preden bodo s prihajajočimi generacijami pozabljena.

nekaj o imenih vasi

Vse tri obravnavane vasi danes spadajo v četrtno skupnost Posavje. Pred vojno so spadale pod občino Ježica, po vojni pa sta obstajali krajevna skupnost Savlje – Kleče in krajevna skupnost Ježica.

Kleče (Kletsche)

Današnje Kleče so dobile ime po »kleču«, ki je stara beseda za peščeno sipino ob vodi. Od omenjenih treh vasi, torej poleg Savelj in Ježice, je najdlje ohranila svoj kmečki značaj, saj je bilo okoli starih hiš zgrajenih manj novih hiš kot v preostalih dveh vaseh. Posebna vaška znamenitost je bila Gostilna pr' Unk, ki je bila v obdobju 2. svetovne vojne nekaj časa pod nemško okupacijo.

Prebivalec/prebivalka Kleč: Klečanec, Klečanka.

Savlje (Saule)

Savlje so poimenovane po »prebivalcih ob reki Savi«, saj slednja teče v bližini. Vas je bila znana po tamkajšnji tovarni nogavic in dežnikov, imenovani Tonosa. Skladno s starimi zapisi se je ime Savlje oz. takrat Saule pojavilo kot prvo od vseh treh omenjenih vasi, torej poleg Ježice in Kleč. V zadnjih stotih letih se je v Savljah zgradilo veliko novih hiš, ki so bile zgrajene brez ozira na arhitekturno skladnost starejših kmečkih domačij.

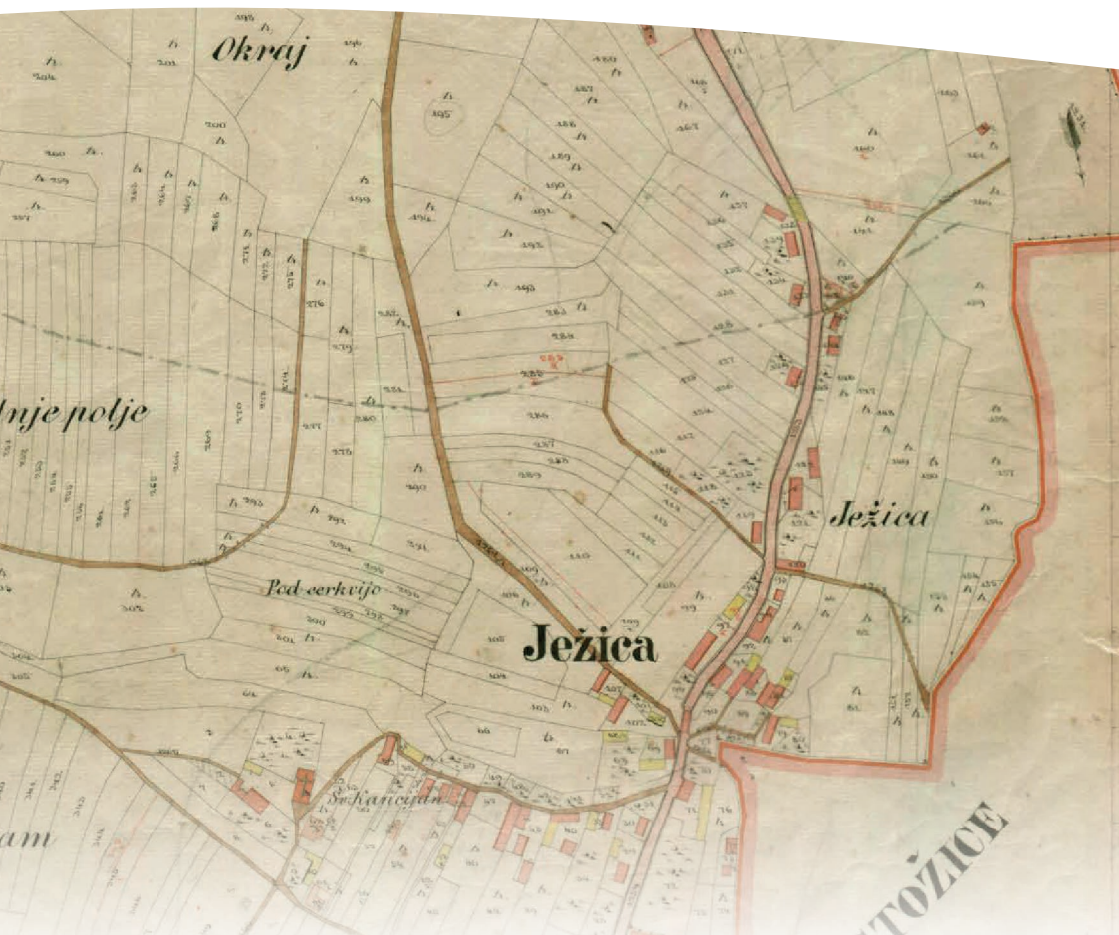
Prebivalec/prebivalka Savelj: Saveljčan, Saveljčanka.

Ježica (Jeszcha)

Vas Ježica je dobila ime po »ježi«. Slednja je okoli 15 m visoka vzpetina savske terase, ki jo najlažje opazimo za ježiško cerkvijo in poteka vse od Tomačevega do Sentvida pri Ljubljani. Zaradi strahu pred poplavljanjem reke Save so ljudje v preteklosti zgradili vasi na terasi. Sava je namreč pred regulacijo poplavljala tudi do območja današnje Male vasi. Pred časom vojne je bila Ježica samostojna občina, poleg današnjega območja Ježice pa je obsegala tudi vasi Savlje, Kleče, Stožice, Tomačevo in Jarše.

Prebivalec/prebivalka Ježice: Ježičan, Ježičanka.

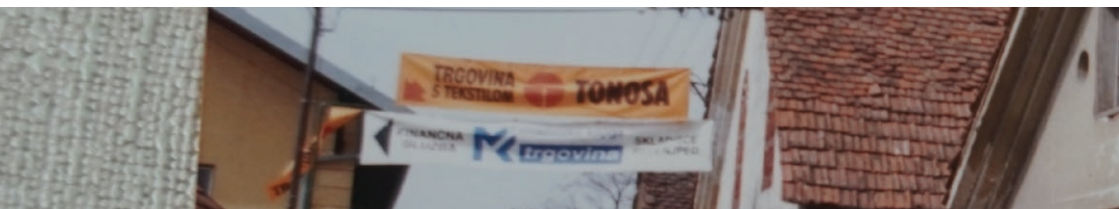

imena vasi skozi zgodovino

1359 - Cletschach
1363 - Cleczach
1370 - Cletzsach
1397 - Gletschah
1458 - Kletsch
1464 - Khledtschach
1826 - Kletsche
1868 - Kleče

1282 - Sevlach
1312 - Czevlach
1363 - Savlach
1464 - Saulach
1490 - Sawlach
1826 - Saule
1868 - Savlje

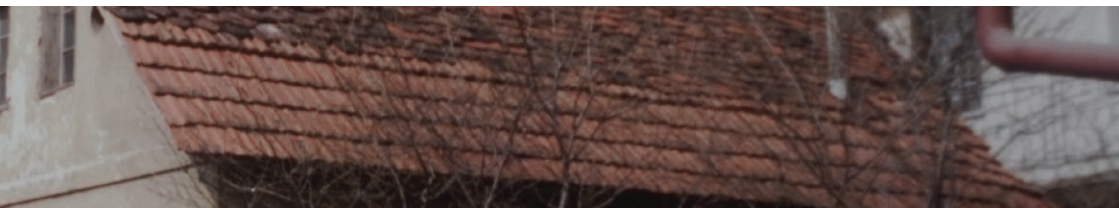
1363 - Gyes
1425 - Yessicz
1429 - Jessicz
1826 - Ieschza
1868 - Ježica

izvor hišnih imen

Sam izvor starih hišnih imen ni vedno znan. Pri ugotavljanju porekla imena obstajajo naslednje možnosti:

- iz osebnih imen prebivalcev ali lastnikov oz. gospodarjev, npr. pr' Lukcu,
- iz priimkov lastnikov, recimo pr' Razpotnik,
- iz lokacije domačije oz. njenega položaja v vasi, npr. pr' Konc,
- iz poklica oz. obrti, ki so jo opravljali tamkajšnji lastniki, recimo pr' Strehar,
- iz rastlin in živali, npr. pr' Čuk,
- ter morebitne druge možnosti, kjer o izvoru imena lahko le delno sklepamo ali celo le ugibamo, npr. pr' Bošteč.

območje raziskave

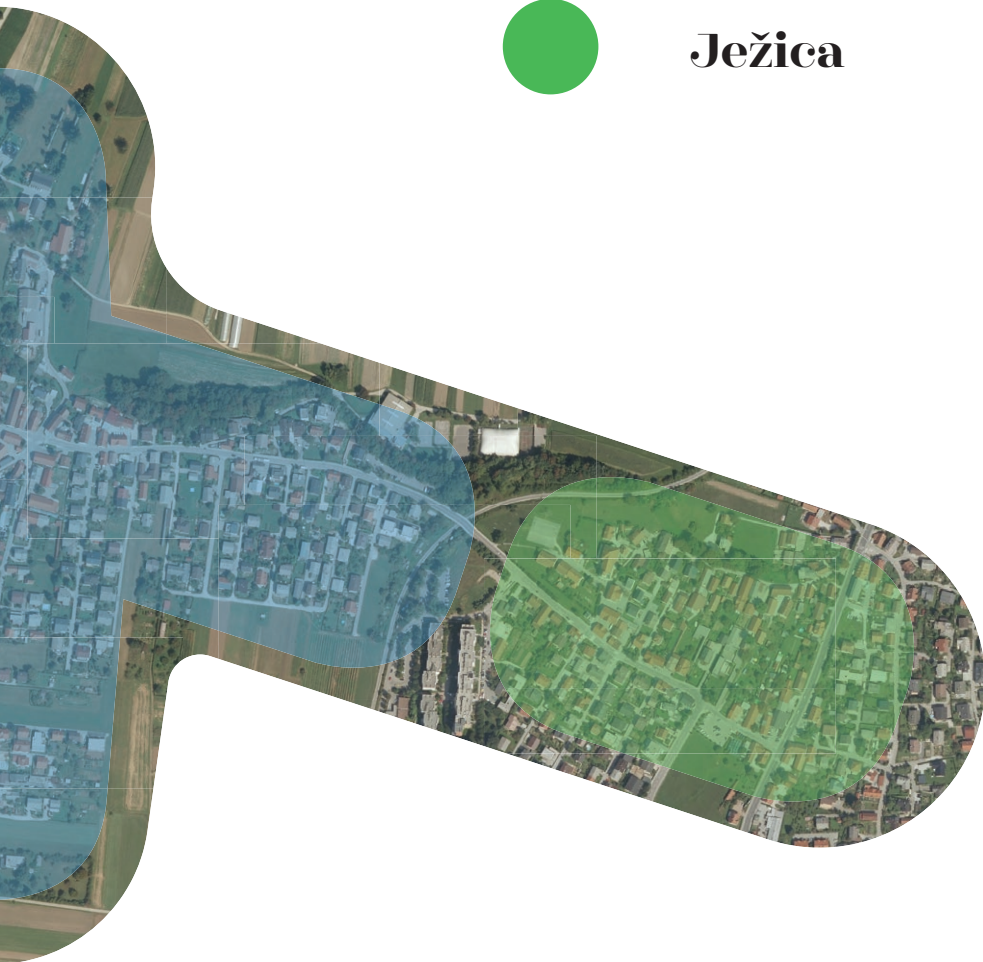
Kleče

Savlje

Ježica

imena: Kleče zahod

1	pr' Vinkot	8	pr' Udamove
2	pr' Janez	9	pr' Mačku
3	pr' Košarnk	10	pr' Žnidarju
4	pr' Zelarju / Materžouc	11	pr' Unk
5	pr' Štruklju	12	pr' Klemen
6	pr' Lenart	13	pr' Piškot
7	pr' Mihove		

imena: Kleče vzhod

14 pr' Bošteč

15 pr' Kone

16 pr' Perc

17 pr' Tilnu

18 pr' Kankrt

19 pr' Andrej

20 pr' Razpotnik

21 pr' Tišlarju

22 pr' Mihču

23 pr' Petru

24 pr' Tomažlno

25 pr' ta star Bošteč

26 pr' Mihču

imena: Savlje zahod

1 pr' Francet

2 pr' Kovač / Čuku

3 pr' Jakat

4 pr' Tefkarju

5 pr' Lukcu / Ukeu

6 pr' Ježku

7 pr' Beznikar

8 pr' Bazeln

9 pr' Škutin

10 pr' Kopič

11 pr' Fercejn

imena: Savlje center

12 pr' Peričnik

13 pr' Užarju

14 pr' Čeren

15 pr' Špan

16 pr' Doničarju

17 pr' Goršč

18 pr' Jožet

19 pr' Komatarju

20 pr' Matus

21 pr' Tomaževc

22 pr' Perdanu

23 pr' Žogru

24 pr' Mšklaj

25 pr' Strehar / Tercelj

26 pr' Dolhar

imena: Savlje jug

- 27 Ramovš Janez
- 28 pr' Košarnk

imena: Savlje sever

- 29 pr' Ribču
- 30 pr' Severju
- 31 pr' Sone
- 32 pr' Matjak
- 33 pr' Katrnk

imena: Savlje vzhod

- 34 pr' Ramovž
- 35 pr' Pavelčku
- 36 pr' Vasvarju

imena: Ježica

- 1 pr' Kopč
- 2 pr' Kukeljnu
- 3 pr' Cundru
- 4 pr' Brajer
- 5 pr' Čeren
- 6 pr' Štremfelj
- 7 pr' Gorišek
- 8 pr' Hrvat

seznam hišnih imen – Kleče

ŠT.	HIŠNA ŠT.	STARA HIŠNA ŠT.	STARO IME	PRIIMKI LASTNIKOV
K1	56*	52	PR' VINKOT	SEVER (JANEZOV VINKO)
K2	48*		PR' JANEZ	SEVER (JANEZOV TONE)
K3	38		PR' KOŠARNK	KUNAVER
K4	36		PR' ZELARJU / PR' MATEVŽOUC	ZORMAN
K5	/	28	PR' ŠTRUKLJU	
K6	31		PR' LENART	NAROBÉ
K7	26	14	PR' MIHOVC	ŠKERL, KLEMEN
K8	24	13	PR' UDAMOVC	CUNDER
K9	29	12	PR' MAČKU	VELKAVRH
K10	27		PR' ŽNIDARJU	
K11	22		PR' UNK	
K12	20		PR' KLEMEN	ŠKERL
K13	18	7	PR' PIŠKOT	SEVER
K14	16	6	PR' BOŠTEČ	GRAD
K15	25	30	PR' KONC	ČEMAŽAR
K16	12	4	PR' PERC	ZATLER
K17	14	25	PR' TILNU	KUŠAR
K18	13	3	PR' KANKRT	PRESETNIK
K19	15	22	PR' ANDREJ	JEROMEN

*Hišne številke označene z zvezdico sedaj ne spadajo več pod Kleče, temveč pod Avšičevo cesto.

seznam hišnih imen – Kleče

ŠT.	HIŠNA ŠT.	STARA HIŠNA ŠT.	STARO IME	PRIIMKI LASTNIKOV
K20	11		PR' RAZPOTNIK	RAZPOTNIK
K21	9		PR' TIŠLARJU	LENČE
K22	10		PR' MIHČU	ŠALAMON
K23	6		PR' PETRU	KLEMEN
K24	5		PR' TOMAŽLNOV JUSTIN	ŽNIDARŠIČ
K25	3	3	PR' TA STAR BOŠTEČ	ŠKERL
K26	4		PR' MIHČU	ZAKOTNIK

Stavbi pr' Štruklju in pr' Mihču (K22) ne obstajata več; sedaj so tam zgradili nove objekte.

Vaščani Savelj pri delu

seznam hišnih imen – Savlje

ŠT.	HIŠNA ŠT.	STARA HIŠNA ŠT.	STARO IME	PRIIMKI LASTNIKOV
S1	90	25*	PR' FRANCET	PLEVNIK, AVŠIČ
S2	105	35*	PR' KOVAČ / PR' ČUKU	KUNAVER
S3	103	*	PR' JAKAT	ČIŽMAN
S4	88	*	PR' TEFKARJU	KUNAVER
S5	99	*	PR' LUKCU / PR' UKCU	ŠKERL
S6	82		PR' JEŽKU	SELAN
S7	76	32	PR' BEZNIKAR	MERHAR
S8	74		PR' BAZELN	
S9	72		PR' ŠKUTIN	ŠUŠTARŠIČ
S10	70	22	PR' KOPIČ	SITAR, ZATLER
S11	66		PR' FERCELJN	PEČAR
S12	62		PR' PERIČNIK	LENČE
S13	60	15	PR' UŽARJU	ALEŠ
S14	56		PR' ČEREN	KREGAR
S15	54		PR' ŠPAN	DEČMAN
S16	50		PR' DONIČARJU	KOS
S17	44		PR' GORŠČ	
S18	36		PR' JOŽET	HVASTJA
S19	85	16	PR' KOMATARJU	ČERIN
S20	58	14	PR' MATUS	SITAR

*Te hiše so včasih spadale pod Kleče, danes pa so del Savelj.

** Hišne številke označene z zvezdico spadajo pod Saveljsko cesto.

seznam hišnih imen – Savlje

ŠT.	HIŠNA ŠT.	STARA HIŠNA ŠT.	STARO IME	PRIIMKI LASTNIKOV
S21	87*		PR' TOMAŽEVC	DOVČ
S22	85		PR' PERDANU	
S23	83	39	PR' ŽOGRU	MILKOVIČ
S24			PR' MŠKLAJ	SNOJ
S25	106**	62	PR' STREHAR / PR' TERCELJ	NOVAK
S26	102**		PR' DOLHAR	KUŠAR
S27	57		RAMOVŠ JANEZ	RAMOVŠ, JENKO
S28	55		PR' KOŠARNK	KUNAVER
S29	110**		PR' RIBČU	DORNIK
S30	99**		PR' SEVERJU	ZOR
S31	120**		PR' SONC	VELKAVRH
S32	128**		PR' MATJAK	DREŠAR
S33	132**		PR' KATRNIK	MESOJEDEC
S34	59	59	PR' RAMOVŽ	RAMOVŽ, ŠTRLEKAR
S35	26		PR' PAVELČKU	
S36	41	79	PR' VASVARJU	KERMAVNER

Domačija pr' Mšklaj ne obstaja več – sedaj so tam zgradili avtobusno obračališče.

*Hišne številke označene z zvezdico spadajo pod Danile Kumarjeve ulico.

seznam hišnih imen – Ježica

ŠT.	HIŠNA ŠT.	STARA HIŠNA ŠT.	STARO IME	PRIIMKI LASTNIKOV
J1	22		PR' KOPČ	AVBELJ
J2	21*		PR' KUKELJNU	ERJAVEC
J3	13*	23	PR' CUNDRU	KOSMAČ
J4	11*		PR' BRAJER	HROMC
J5	9*		PR' ČEREN	ČERIN, PEČJAK
J6	7*	21	PR' ŠTREMFEJLJ	RAMOVŽ
J7	5*		PR' GORIŠEK	PRESETNIK
J8	4		PR' HRVAT	AHLIN

*Hišne številke označene z zvezdico spadajo pod Danile Kumarjeve ulico.

Nekoč v Savljah

Posavsko štehanje skozi Kleče

kolesarska dirka

Kolesarska dirka okoli Save (1970–1995)

Začetki te kolesarske dirke so segali nazaj v leto 1970, ko se je prvič odvijala med turističnimi kategorijami; nato je postopoma vključevala tudi mladince in v poznejših letih vse druge kategorije. Prvi zmagovalec med turisti je bil Miran Užar, zadnji pa Eržen iz Novega mesta.

Organizacijo je vodila krajevna skupnost Savlje–Kleče pod vodstvom Antona Kunaverja. Vodstvo krajevnne skupnosti je prevzel Rihar, medtem ko je bil tajnik Rozman. Policija in gasilsko društvo Ježica sta nosila glavno odgovornost na dirki, ki je privabljala udeležence iz vseh koncev nekdanje Jugoslavije in sosednjih držav.

Dirka je potekala na različnih razdaljah, od 30 do 100 km, in vključevala različne kategorije, vključno z ženskami. Prve dirke so se vozile po Nemški cesti, klečanskem in saveljskem klancu, dokler niso asfaltirali poti mimo vodovoda.

Nagrade so bile podeljene pretežno v denarni obliki (dinarji, tolarji, marke). Podeljevali so jih v združenem domu v Savljah.

V zvezi z državnimi prvaki iz Savelj je veliko športnikov doseglo izjemne uspehe: Kunaver in Hvasti sta postala državna prvaka v biatlonu. Jože Teran je blestel v namiznem

tenisu, Marjan Dečman pa je zablestel v dvigovanju uteži.

Med letoma 1955 in 1965 sta Kunaver in Hvasti organizirala tudi smučarske skoke na Uzarjevem klancu, pri čemer je rekord znašal 12 metrov, postavljen s strani Kunaverja in Bizovičarja .

Za konec naj dodamo, da je leta 1980 umrlo 19 vaščanov, evidenco o umrlih pa je vodil pokojni Igor Beznikar.

**Nekatera imena se niso ohranila, zato je zapisan le priimek.*

Anton Kunaver, povzeto.

zaporedna
številka

1

pr' Vinkot

hišna
številka

56

Vinko Sever se je ukvarjal s krojaškim poklicem, po čemer je bil poznan tudi v širši okolici. Sama hiša je bila zgrajena leta 1938. Na domačiji so imeli nekaj prašičev in kokošk, dodatne prostore pa so uporabljali kot drvarnico. V času 2. svetovne vojne ga je italijanska vojska prisilila v zamenjavo napisa »Krojač« na hišnem vhodu z novim v italijanščini.

zaporedna
številka

4

pr' Zelarju

hišna
številka

36

Na tem naslovu je sedaj stanovanjska zgradba.

S pričetkom pridelave in predelave zelja se je staro hišno ime **pr' Matevžouc** spremenilo v ime **pr' Zelarju**. Z vzgajanjem zelja so v Klečah pričeli prvi in kot najmočnejši »zeljarji« prevzeli takratni trg pridelave in prodaje zelja.

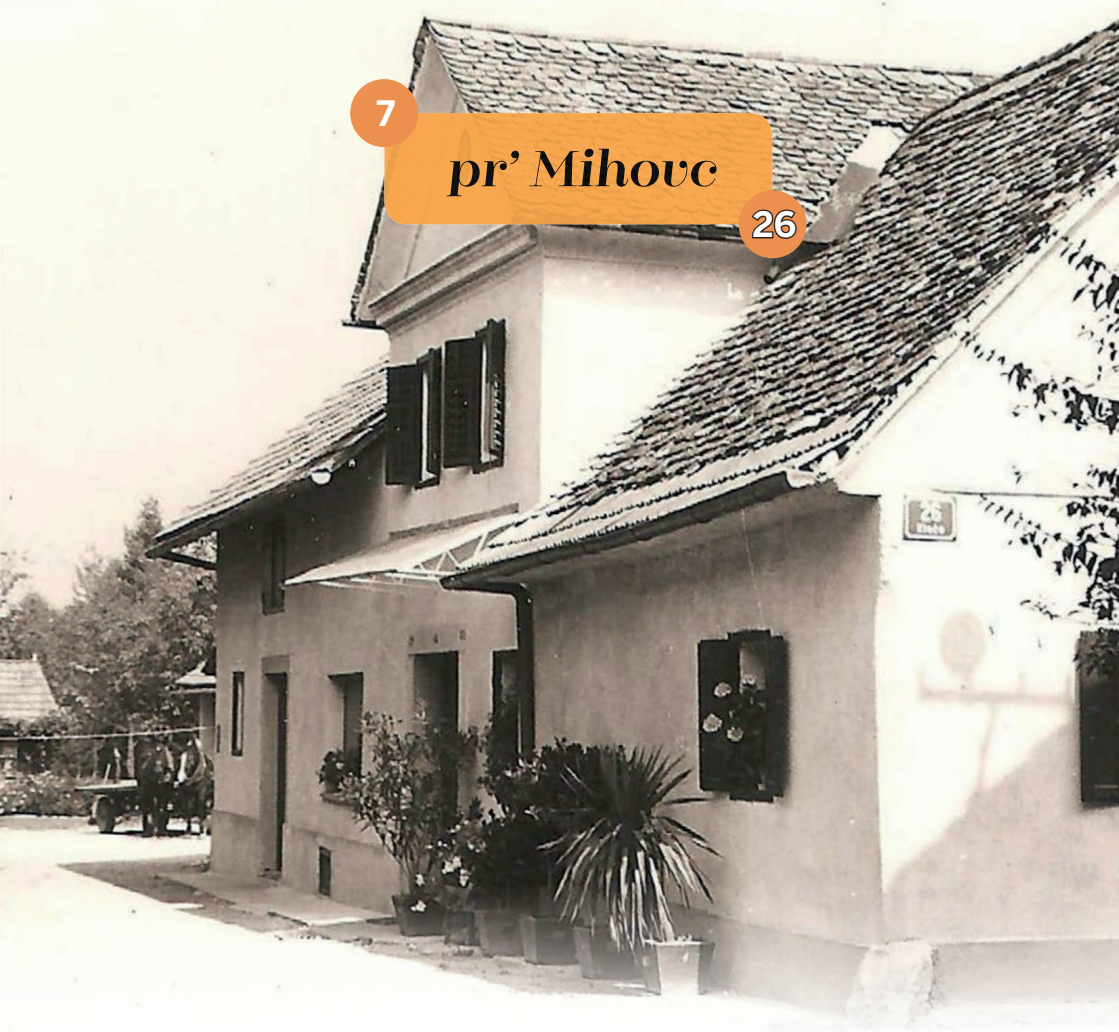
4

pr' Štruklju

36

Zanimivost:

Domačija pr' Štruklju danes ne obstaja več. Včasih se je nahajala v bližini domačije pr' Zelarju. Skupno je njihovo imetje obsegalo vsaj 11 hektarjev površine. Posest je bila največja kmetija v Klečah, s čimer so jih okoliški vaščani zaradi njihovih zemljišč ljudsko poimenovali »celozemljaki«. Ker so bili prav tako lastniki zemljišč v Savljah (pr' Čeren), so kasneje Kleče zapustili in se preselili v Savlje.

Domačija pr' Mihovc je v Klečah že od nekdaj. Od tam izhaja Micka Škerl, ki je delala na sosednji domačiji pr' Udamovc, kjer je ostala do smrti. Zaradi delavnosti so jo Udvančevi zelo spoštovali, pokopana je bila v njihov grob. Letnica gradnje prvotne domačije pr' Mihovc ni znana. Lastniki so prvotno hišo obnovili leta 1905.

Ostanki domačije danes

Za posest pr' Žnidarju izvor imena sicer ni znan, vendar bi si nastanek domačega imena lahko razlagali po morebitni obrti, saj žnidar v ljudskem izrazoslovju pomeni krojač; torej je na tem mestu morda stalo takratno krojaštvo.

Posavsko štehvanje leta 1968 v Klečah. V ozadju gostilna pr' Unk in domačija pr' Piškot.

Pred vojno je bila v hiši pr' Unk priznana gostilna. Obiskovali so jo tudi ugledni gospodje iz Mesta. Ta gostilna je bila bolj znana kot takratne Saveljske. Za lastne potrebe so imeli tudi vinsko klet. Na vrtu so imeli kostanje, notranjost gostilne pa je bila v stilu, za tiste čase so imeli zelo moderno pohištvo. Nasledniki so se preselili v Ameriko, zato se po vojni gostilna ni več nikoli odprla.

Gostilna je bila podrta; sedaj je zgrajena stanovanjska zgradba.

Korenine prvih prebivalcev na domačiji pr' Piškot segajo na ozemlje Češke, od koder so se preselili na ozemlje Kleč. Zaradi znane povezave med besedo »čežkot«, ki naj bi pomenila piškot, bi lahko to bila podlaga za razvoj domačega imena pr' Piškot. Sicer točna razlaga nastanka imena ni znana. Nekoč sta bili domačiji pr' Klemen in pr' Piškot t. i. »en grunt« (ena domačija), kasneje pa se je posest razdelilo in nastalo je več ločenih.

Na takratni kmetiji z naslovom Kleče 16 so množično pridelovali čebulo in čebulček. Svoje pridelke so izvažali v Trst in na Dunaj. Sodišče je zaradi lokalnih sporov odredilo selitev družine na Hrvaško, iz česar bi lahko dobili besedno zvezo »boš teč«, kar bi lahko privedlo do poimenovanja domačije pr' Bošteč.

Tukaj so imeli včasih trgovino. Prodajali so vse osnovne dobrine za kuhanje, na primer moko, sol, kis ipd.

15

pr' Konc

25

Razlaga nastanka imena *pr' Konc* je predpostavljena glede na lego ozemlja, češ da so bili na koncu vasi. Ob pogledu na zemljevid Franciscejskega katastra je opazno, da hiša ni čisto zadnja oz. ni postavljena na koncu vasi, s čimer sklepanje o izvoru imena morda ni najbolj točno. O natančnosti razlage nastanka imena dvomijo tudi današnji lastniki. Sicer je bil leta 1906 na domačiji dograjen nov hlev, leta 1949 pa še en dodaten. Od takrat se je kmetija modernizirala, saj so se leta 2010 odločili za ekološki način gojenja zelenjave in ostale agronomije, s čimer je kmetija postala ekološka kmetija.

zaporedna
številka

16

pr' Perc

hišna
številka

12

Konec 18. stoletja sta prišla brata Sattler iz Poljan pri Šentvidu nad Ljubljano na posestvo oz. »grunt« »Pierz«, ki je bilo prej last graščine Jakobing. En rod se je nadaljeval na domačiji pr' Tilnu, drugi pa je ostal na posestvu do danes. Sicer se je od začetka do danes posestvo večkrat delilo ali pa prodajalo, tako da je iz prvotne posesti nastalo več novih domačij. Danes so se popolnoma preusmerili iz živinoreje na zelenjavarstvo in imajo tudi lastno trgovino z zelenjavo ob Avšičevi cesti.

Pred domačijo pr' Perc.

zaporedna
številka

18

pr' Kankrt

hišna
številka

13

Mimo Kankrtove kmetije je včasih tekla glavna cesta, saj današnje glavne ceste še ni bilo. Prisotne so bile namreč raznorazne sprehajalne poti, t. i. ozare, med katerimi so bila občasna območja zelenja in dreves. Nekaj velikih dreves so imeli tudi na sredi dvorišča kmetije pr' Kankrt. Prišli so iz Šiške, zato so imeli tudi nekaj zemlje na t. i. Šišenskem.

Prvotni lastnik domačije je pr' Košarnk. Janez Razpotnik je nekaj časa služil kot hlapec na kmetiji pr' Udamovc, kasneje pa je delal tudi v pivovarni Union. Znano je bilo, da je izdeloval lesene sode za lokalno prireditev »Posavsko Štehvanje«. Imel je sina, ki je po študiju izginil neznano kam. V času italijanske okupacije so Italijani zraven domačije pr' Košarnk postavili zasedo, kjer so opazili odhajajočega Razpotnika ter njegovega prijatelja. Prijatelja so ustrelili, saj so mislili, da jim želi zbežati. Šlo je za pomoto, saj sta bila odpravljena proti njivi, kjer so Udamčevi delali.

Zgornja fotografija prikazuje Posavsko štehvanje leta 2006. Vsako leto imajo pred prireditvijo tudi povorko, s konji jahajo skozi Savlje in Kleče ter nazaj do prizorišča. V ozadju je razvidna domačija pr' Mihču (v Klečah sta bili dve domačiji pr' Mihču). Danes na tem mestu stojijo že tri nove hiše, kjer živijo novi naseljenci. Tej domačiji so nekateri rekli tudi pr' Miščou.

Na koncu Kleč (današnja hišna št. 4) je bila druga domačija pr' Mihču. Prvotni posestniki domačije pr' Mihču so bili primorani kmetijo prodati. Znano je, da je družini s sedmimi otroki po prodaji ostala le majhna hiška, kjer so imeli nekaj koz.

24

pr' Tomažlno

5

Justina je bila samooskrbna domačinka, saj je imela konja in nekaj krav. Družina je bila poznana tudi po tem, da je Justinin mož vozil tramvaj. Ker je Justina skrbela za dom, so nekateri to domačijo klicali tudi pr' Tomažlno Justin.

zaporedna
številka

1

pr' Francet

hišna
številka

90

Na domačiji pr' Avšič oz. pr' Francet so imeli vaško gostilno, ki se je imenovala »Gasthaus by Avshic«. Stavba je bila zgrajena leta 1846. Zaradi uspešne kmetijske dejavnosti so gostilno zaprli, saj sta oba posla predstavljala preveč dela. Tako so leta 1898 na posesti dogradili tudi hlev. Na kmetiji so imeli sedem krav ter štiri ali pet telic in mleko prodajali na območju današnje Šiške. Imeli so tudi dva konja. Od domačih pridelkov so prodajali krompir in manjši izbor zelenjave.

3

pr' Jakat

103

Domačija pr' Jakat se imenuje po Kankrtovem Jakatu iz domačije pr'Kankrt iz Kleč. Ker je tam stanovala tudi gospa Rezka, so jih nekateri klicali pr' Rezki. S kmetovanjem se ukvarjajo dve generaciji, s čimer se domačija uvršča med novejše kmetije.

Nekoč v Savljah

11

pr' Ferceeljn

66

Prvotna hiša kmetije pr' Ferceeln je stala čisto ob robu ceste. Na kmetiji so imeli nekaj koz, v hiši pa je stanovala velika družina. Na domačiji so imeli tudi manjšo domačo obrt, saj je stari oče pletel košare, ki jih je na domu tudi prodajal.

Na fotografiji: cesta skozi Savlje. Na levi strani tovarna TOS oz. TONOSA, na desni se vidi domačijo pr'Peričnik.

Na domačiji pr'Peričnik je stanoval Tišlarjev ata. Na kmetiji so se ukvarjali z ribanjem repe in zelja. Dandanes je zaradi nesoglasij med lastniki hiša že več kot 20 let zapuščena. Za hišo je tudi skladišče, ki je že v zelo slabem stanju, saj se je zaradi slabega vzdrževanja podrla streha.

Izgled stare domačije, čez cesto izobešen napis tovarne TONOSA.

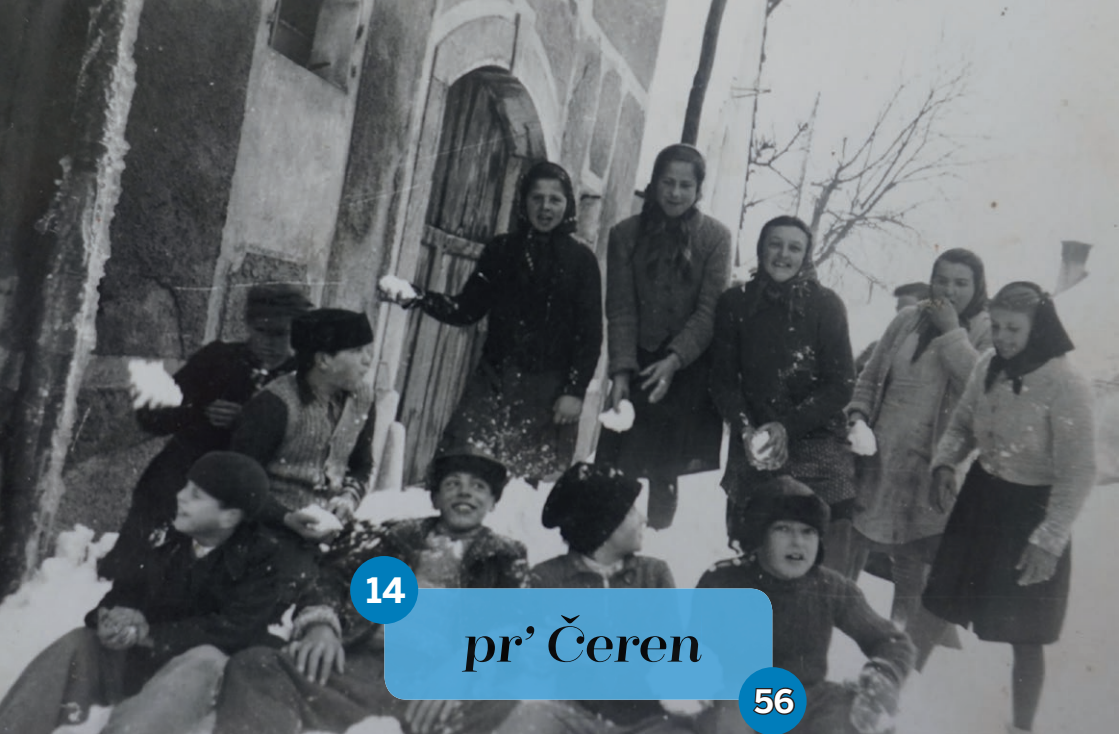

Prvotno je hiša domačije pr' Užarju segala čisto do ceste. Na domačiji so imeli dva konja, nekaj glav živine in približno pet hektarjev zemljišč. V kasnejših letih so hišo skrajšali, da cesta mimo nje lažje teče. Prav tako so podrli hlev, tako da danes na posestvu nimajo več živine.

Na stari fotografiji se za staro hišo že vidi novo zgrajena hiša, ki stoji še danes.

Na fotografiji: hiša pr' Užar danes.

14

pr' Čeren

56

V ozadju hlev domačije pr' Čeren.

Kmetija pr' Čeren je včasih veljala za pomembno kmetijo z vsaj petimi konji. Pri tem so imeli enega izključno za razvoz mleka, saj so imeli tudi lastno kočijo. Tedanji lastniki so imeli v obdobju pred vojno še domačijo v Klečah, ki se je nahajala za hišo pr' Mihovc a je ta pogorela. Lastniki so bili eni izmed veleposestnikov, saj so imeli 45 hektarjev ozemlja, ki pa so jim ga pobrali, tako da jim je ostalo največ kakšnih deset hektarjev površine.

Poimenovanje domačije pr' Špan bi lahko izviralo iz besede župan.

Na levi sliki vidimo dogajanje pred Posavskim štehvanjem, ki je tistega leta potekalo v Savljah. Na levi strani se vidi hiša pr' Tomaževc, zadaj pa hiša in hlev domačije pr' Špan.

Hiša, ki je danes oranžne barve je bila včasih zelena.

Za imenovanje domačije pr' Komatar obstajata dve možni razlagi. Prva možnost je, da je domačija dobila ime po priimku družine Komatar iz Mednega, ki so bili takratni lastniki posesti. Po drugi strani pa bi bilo mogoče, da je domačija dobila tako poimenovanje, ker so imeli doma na dvorišču domačije veliko »komatov«, kar je v ljudskem jeziku izraz za z žimo podložene vprežne priprave za konja. Leta 1900 je bil dograjen nov hlev, ki je bil večji od prejšnjega. Slednji je danes deloma podrt. Staro hišo so lastniki prenovili in se danes uporablja kot skladišče. Danes na domačiji pr' Komatar pridelujejo mlečne izdelke in zelenjavo. V zadnjih letih so dogradili in uredili lastno trgovino, kjer domače izdelke in pridelke tudi prodajajo.

Kmetija pr' Tomaževc je bila poznana predvsem po mlinu, kjer so mleli belo moko iz ješprenja. Današnja družina Dovč se zelo intenzivno ukvarja s pridelavo domače zelenjave, imajo tudi lastno trgovino, kjer že vrsto let trgujejo s svojimi pridelki.

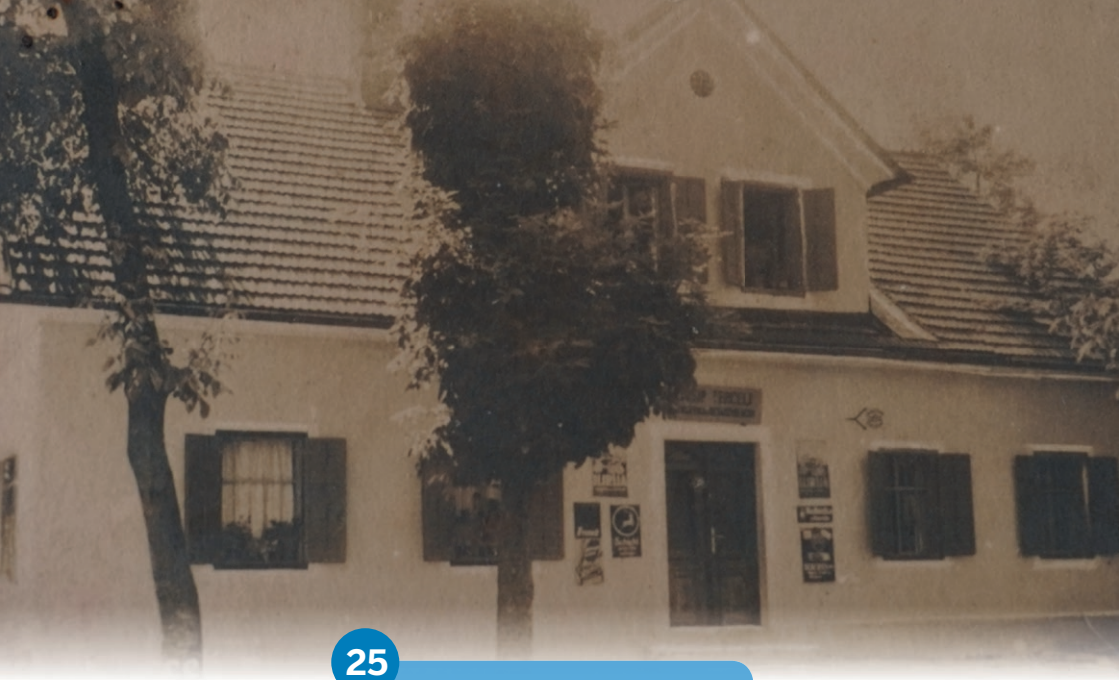
Na zgornji fotografiji je prikazana vas Savlje v smeri proti Klečam, na levi strani je tudi hiša pr' Tomaževc. Spodnja desna fotografija prikazuje pogled skozi Savlje proti Ježici, na desni strani so hiše pr' Komatar in pr' Tomaževc, na koncu pa še pr' Mšklaj.

Za hišo pr' Žogru so podatki znani za približno 300 let nazaj, torej okoli leta 1820, kar je iz obdobja cesarstva Avstro-Ogrske oz. z začetkom XIX. stoletja, to je razvidno iz katastrskega zemljevida stare Avstro-ogrske monarhije. Hiša in v povezavi z njo hišno ime pr' Žogru naj bi bila sezidana na zemljišču posesti pr' Kršon, kjer so se pisali Škerl..

Lastniki hiše so se skozi zgodovino menjavali predvsem zaradi tega, ker so k hiši prihajali možje, ki so prinašali nove priimke. Po znanih podatkih so se prvi lastniki domačije pr' Žogru pisali Bobek, izvor pri ženski liniji iz družine Škerl, potem Erjavec, Čertanec ali po domače Vahtarjev iz Črnuč in Milković. Hišno ime nastane nekako v obdobju nastajanja hišnih imen na območju Savelj in Kleč, verjetno z začetkom XX. stoletja letnice 1900 in ima korenine povezane z nastankom žogobrca (nogometa) v tedanji monarhiji, ko se začnejo ustanavljati na podlagi nove igre z žogo-balonom, ki so ga potiskali po travnikih, predvsem moški ali mladi fantje, izključno z nogo. O taki okrogli gmoti iz blaga povezani s trakovi se je začelo pri hiši pripovedovati in se hiše tako prime domače ime Žogrovi ter kasnejša izpeljanka pr' Žogrovih, pr' Žogru, Žogrov Franc, Žogrov Milan, Žogrov Zvone, ta mlad Žoger, Žogrova Fanči, Žogrna in Žogrovi.

Velika verjetnost je, da bi takratno novico o žogi in igri z njo prinesli slovenski fantje na povratku iz služenja v cesarski vojski.

25

pr' Tercelj

106

Izgled hiše danes

Izgled hiše nekoč

Na dvorišču

Domačija je bila sprva imenovana pr' Tercelj po priimku družine, ki je bivala na posesti. Najprej je bil zgrajen hlev, v njem pa je bilo prostora za štiri krave in enega konja. Na domačiji so tako prodajali mleko, veliko pa so sodelovali s sosedi Dolharjevimi. Nekaj časa so imeli doma trgovino, kjer so prodajali osnovne dobrine za kuho. Kasneje je dobila vaško poimenovanje pr' Strehar po tamkajšnjem domačem obrtniku, ki je znal menjati slamnate strehe. Danes je hiša v skoraj enakem stanju, saj se je ni veliko spreminjalo.

26

pr' Dolhar

102

Lastniki domačije pr' Dolhar naj bi prišli iz Medna. Na stari hiši so opravili nekaj sprememb, saj so enonadstropno hišo predelali v dvonadstropno. Nekaterim domačijam po vasi so posojali svoje konje za delo.

Nekoč v Savljah

Pri Janezu Ramovšu so imeli približno deset glav živine, in sicer za lastne potrebe. Novejša pridobitev kmetije je izgradnja novega rastlinjaka, v sodobnem času pa so prenovili tudi hlev. Še danes se ukvarjajo s pridelavo in prodajo zelenjave, vendar v nekoliko ožjem obsegu kot včasih. Zgornja fotografija: kup sena za hišo na travniku.

Spodnja fotografija: izgled hiše danes.

Izgled domačije danes

Pravijo, da bi ime domačije pr' Vasvarju lahko izviralo iz dejstva, da se je na kmetiji »vasovalo«. Družina je sprva stanovala ob današnji Dunajski cesti, ki se je tedaj, v času Kraljevine SHS, imenovala Tyrševa cesta. Že takrat se je njihova posest imenovala pr' Vasvarju, ime pa se je preneslo in ohranilo tudi na novem ozemlju v Savljah. V takratnem času je bil hlev del hiše, tako kot pri mnogih drugih domačijah v Savljah. Na domačiji niso imeli lastnih konj, zato so si le-te izposojali pri Dolharju iz Savelj. V zameno za izposojajo so Dolharjevim pomagali delati na polju. Mnogim domačinom je ostalo v spominu, da je bila pr' Vasvarju hiša venomer polna, saj so nekatere prostore z namenom dodatnega zaslužka oddajali.

3

pr' Cundru

13

Na domačiji pr' Cundru so prodajali mleko in manjši izbor domače zelenjave na ljubljanski tržnici. Prvotna hiša je bila podrta leta 1973, nakar je bila na istem mestu zgrajena nova. Gre za edino domačijo, ki se v tej ulici še danes ukvarja z živinorejo.

Na drugem koncu posesti so zgradili novo hišo poleg zadružnega doma. V tej hiši je danes mesnica pr' Markot.

Zadružni dom leta 1928

Dolharjev Martin, Posavsko štehanje v Savljah, 2011

zaključek

Stara hišna imena imajo v lokalnih vaških okoljih prav poseben pomen, saj se z njimi ohranja večstoletna tradicija naših prednikov. Njihov izvor je poljudne narave in odraža odnos sovaščanov do lastnika, gospodarja posesti oz. do posesti same.

Zanimivo je, da so se ta v veliki večini ohranila vse do danes, kljub temu, da nekatere stavbe ne obstajajo več ter kljub dejstvu, da stara hišna imena v sodobnem času izgubljajo pomen zaradi večje rabe priimkov ter naslovov. Četudi današnja stara hišna imena lahko da nimajo povezave s sodobnimi lastniki, se jih ne smemo sramovati ali jih zanemarjati, saj odražajo pomembno zgodovino, lokalno tradicijo in domačo kulturo.

Vaške zgodbe o izvoru hišnih imen so zanimive, včasih kar nenavadnih povezav ali pa na drugi strain povsem smiselne. V današnjem sodobnem, hitrem načinu življenja se njihov pomen izgublja, zato je pomembno ohraniti zavedanje, da stara hišna imena predstavljajo posebno komponento slovenske kulturne dediščine. Navsezadnje v veliki večini odražajo staro vaško preprostost in lahko ohranjajo spomin na posebne ljudi, ki so v lokalni vaški zgodovini pustili poseben pečat na takratne sosede, zato je še posebno pomembno, da se jih zapiše ter s tem ohrani in prenaša tudi na prihajajoče generacije.

Kancijan Zatler, avtor publikacije

